

ALBANIAN THIRD POSITION

“Doktrina e Fashizmit”

Benito Mussolini | 1932

ALBANIAN THIRD POSITION

“Doktrina e Fashizmit”

nga Benito Mussolini

-KUJTESË-

Ky libër nuk duhet marrë si propagandë e fashizmit, por qëllim ka të njohim historinë dhe kontekstin politik se si u themelua dhe u përhap fashizmi nga Benito Musolini dhe këmishat e zeza. Lexuesi duhet të reflektojë dhe të nxjerrë mësim nga e shkuara.

Kjo është historia. Historia jonë dhe juaja, historia botërore.

Përktheu në SHQIP:

© ALBANIAN THIRD POSITION ©

-2021-

ALBANIAN THIRD POSITION

-Parathënie nga ATP-

“Doktrina e Fashizmit” nga Duçe është tani e disponueshme për lexuesit shqiptarë, fjalët e një njeriu të përcmuar gjatë gjithë kohës nga komunistët shqiptarë. Por ata që e përcmuan atë për zaptimin territorial të Shqipërisë harrojnë të përmendin se jo si sundimet e mëparshme, Italia Fashiste e Mussolini-t promovoi identitetin shqiptar, gjuhën shqiptare, historinë shqiptare dhe ribashkimin e Shqipërisë. Një sjellje e “çuditshme” për një pushtues te huaj. Gjithsesi, mënyra se si Fashizmi farkëtoi një komb, se si zhduku mafian dhe mjerimin (për të përmendur disa nga arritjet e tij) duhet të jetë në interesin tonë më të madh si shqiptarë. Me të vërtetë, Italia atëhere paraqiste shumë ngjashmëri me situatën e tanishme të atdheut tonë. Është me interes t’i hedhim një sy Fashizmit, edhe pse ne do ta kundërpeshonim me përshtypjet dhe komentet e Julius Evola-s për Fashizmin.

Përmes energjisë së tij, diturisë nga socializmi, dhe eksperiencës në vijën e parë të frontit, Mussolini e kuptoi rëndësinë e nocionit të atdheut për popullin. Jo si ëndërrimtarët me sy hapur internacionalistë, Mussolini e trupëzoi dhe ndërlidhi idenë e nacionalizmit të vështrimet e tij socialiste. Kjo do të ishte fara prej nga ku Fashizmi si doktrinë do të rritej dhe Italia do të ishte tokë perfekte për këtë. Duke thirrur dhe nxjerrë në pah simbolet e Perandorisë Romake, Mussolini korrektësisht e orientoi Italinë drejt arritjeve të mëdha dhe krijoi një identitet të pashkatërrueshëm italian. Ashtu si simboli i fashos (që përfaqëson unitetin), italianët nga rajone të ndryshme u bashkuan rreth së njejtës ide së Italisë trashëgimtare të Perandorisë Romake, duke mbrojtur të mirën e përbashkët e të gjithë italianëve detyra e të cilëve nuk ishte të kërkonin të verbuar interesat private të dëmshme për të mirën e përbashkët. Këto janë disa nga temat që Mussolini merret tek Doktrinën e Fashizmit. Pa dyshim, aplikimi historik i tyre ishte larg nga perfektja pasi Mussolini-t iu desh të bënte kompromis me klasën konservatore që përfaqësohej nga anëtarë të ndryshëm të aristokracisë italiane, si për shembull me Kontin Ciano, ose borgjezinë që e përqafonte fashizmin vetëm me oportunitet. Pavarësisht, arritje materiale, kulturore madje edhe arritje shpirtërore u bënë nën simbolin e fashos.

(Ky artikull, i bashkë-shkruar nga Giovanni Gentile konsiderohet artikulimi më i plotë i pikëpamjeve politike të Musolinit. Ky është i vetmi përkthim i plotë zyrtar që njohim në internet, kopjuar direkt nga një botim zyrtar i qeverisë Fashiste i vitit 1935, Doktrina e Fashizmit dhe Institucionet, nga Benito Mussolini, Botuesit Ardita, Romë, faqet 7-42. Ky përkthim përfshin të gjitha fusnotat nga origjinali.)

Si të gjitha konceptimet e shëndosha politike, Fashizmi është veprim dhe mendim; veprim në të cilin doktrina është imanente dhe doktrinë që buron nga një sistem i caktuar i forcave historike në të cilën është futur, dhe duke punuar mbi to nga brenda (1). Prandaj ka një formë të ndërlidhur me kontigjencat e kohës dhe hapësirës; por ka gjithashtu një përmbajtje ideale që e bën atë një shprehje të së vërtetës në sferat e larta të historisë së mendimit (2). Nuk ka asnjë mënyrë për të ushtruar një ndikim shpirtëror në botë si një vullnet njerëzor që dominon vullnetin e të tjerëve, përveç nëse dikush ka një konceptim të realitetit kalimtar dhe specifik mbi të cilin do të ushtrohet ai veprim, dhe të realitetit të përhershëm dhe universal në të cilën banon dhe ka qenien e tij kalimtare. Për të njohur burrat duhet njohur njeriun; dhe për të njohur njeriun duhet të njihesh me realitetin dhe ligjet e tij. Nuk mund të ketë koncept të Shtetit i cili nuk është thellësisht një koncept i jetës: filozofi apo intuitë, sistemi i ideve evoluon brenda kornizës së logjikës ose përqëndrohet në një vizion ose një besim, por gjithmonë, të paktën potencialisht, një konceptim organik i botës. Kështu që shumë prej shprehjeve praktike të Fashizmit siç janë organizimi i partisë, sistemi i arsimit dhe disiplina mund të kuptohen vetëm kur merren parasysh në lidhje me qëndrimin e tij të përgjithshëm ndaj jetës. Një qëndrim shpirtëror (3). Fashizmi sheh në botë jo vetëm ato aspekte sipërfaqësore, materiale në të cilat njeriu shfaqet si një individ, duke qëndruar i vetëm, egoist, subjekt i ligjit natyror, i cili nxitet instinktivisht drejt një jete me kënaqësi momentale egoiste; ai sheh jo vetëm individin, por kombin dhe vendin; individë dhe breza të lidhur së

bashku nga një ligj moral, me tradita të përbashkëta dhe një mision i cili duke shtypur instiktin për jetën e mbyllur në një rreth të shkurtër kënaqësie, ndërton një jetë më të lartë, me themele në detyrë, një jetë të lirë nga kufizimet e kohës dhe hapësirës, në të cilën individi, me vetëmohim, duke hequr dorë nga interesi vetjak, nga vetë vdekja, mund të arrijë atë ekzistencë të pastër shpirtërore, në të cilën konsiston vlera e tij si njeri.

Prandaj konceptimi është shpirtëror, që del nga reagimi i përgjithshëm qindvjeçar kundër pozitivizmit materialist të shekullit XIX. Anti-pozitivist, por pozitiv; as skeptik dhe as agnostik; as pesimist dhe as optimist siç janë, në përgjithësi, doktrinat (të gjitha negative) që vendosin qendrën e jetës jashtë njeriut; ndërsa, duke ushtruar vullnetin e tij të lirë, njeriu mund dhe duhet të krijojë botën e tij.

Fashizmi dëshiron që njeriu të jetë aktiv dhe të angazhohet në veprim me të gjitha energjitë e tij; dëshiron që ai të jetë burrërisht i vetëdijshëm për vështirësitë që e shqetësojnë dhe të jetë i gatshëm të përballet me to. Fashizmi e koncepton jetën si një luftë, në të cilën njeriu i duhet të fitojë një vend të denjë, para së gjithash duke e përshtatur veten (fizikisht, moralisht, intelektualisht) për t'u bërë mjet i kërkuar për ta fituar atë. Si për individin, ashtu për kombin, dhe kështu për njerëzimin (4). Prandaj, vlera e lartë e kulturës në të gjitha format e saj (artistike, fetare, shkencore) (5) dhe rëndësia e jashtëzakonshme e arsimit. Prandaj edhe vlera thelbësore e punës, me të cilën njeriu vë nën kontroll natyrën dhe krijon botën njerëzore (ekonomike, politike, etike dhe intelektuale).

Ky konceptim pozitiv i jetës është padyshim një koncept etik. Investon të gjithë fushën e realitetit, si dhe aktivitetet njerëzore që e zotërojnë atë. Asnjë veprim nuk përjashtohet nga gjykimi moral; asnjë veprimtari nuk mund të zhvlerësohet nga vlera morale që u jep vlere të gjitha gjërave. Prandaj jeta, siç është konceptuar nga Fashisti, është serioze, e rreptë dhe fetare; të gjitha shfaqjet e saj janë gati në një botë të pandërprerë nga forcat morale që i nënshtrohen përgjegjësive shpirtërore. Fashisti e përmbuz një jetë "të lehtë" (6).

Konceptimi fashist i jetës është një koncept fetar (7), në të cilin njeriu shihet në marrëdhëniet e tij imanente me një ligj më të lartë, i pajisur me një vullnet objektiv do të kapërcejë individin dhe ta ngrejë atë në anëtarësimin e vetëdijshëm të një shoqërie shpirtërore. "Ata që nuk perceptojnë asgjë përtej konsideratave oportuniste në politikën fetare të regjimit Fashist nuk arrijnë të kuptojnë se Fashizmi nuk është vetëm një sistem qeverisjeje por gjithashtu dhe mbi të gjitha një sistem mendimi.

Në konceptimin fashist të historisë, njeriu është njeri vetëm në sajë të procesit shpirtëror në të cilin ai kontribuon si anëtar i familjes, grupit shoqëror, kombit dhe në funksionin e historisë në të cilën të gjitha kombet sjellin kontributin e tyre. Prandaj, vlera e madhe e traditës në arkiva, në gjuhë, në zakone, në rregullat e jetës shoqërore (8). Jashtë historisë njeriu është inekzistent. Fashizmi pra është në kundërshtim me të gjitha abstraksionet individualiste të bazuara në materializmin e shekullit të tetëmbëdhjetë; dhe është në kundërshtim me të gjitha utopitë dhe risitë e Jakobizmit. Nuk beson në mundësinë e "lumturisë" në tokë

siç është konceptuar nga literatura ekonomike e shekullit XVIII, dhe, për këtë arsye, kundërshton nocionin teologjik se në një kohë të ardhme familja njerëzore do të sigurojë një zgjidhje përfundimtare të të gjitha vështirësive të saj. Ky nocion bie ndesh me përvojën e cila na mëson se jeta është në fluks të vazhdueshëm dhe në proces evolucioni. Në politikë Fashizmi synon realizmin; në praktikë, ai dëshiron të merret vetëm me ato probleme që janë produkt spontan i kushteve historike dhe që gjejnë ose sygjerjnë zgjidhjet e tyre (9). Vetëm duke hyrë në procesin e realitetit dhe duke marrë në zotërim forcat në punë brenda tij, njeriu mund të veprojë mbi njeriun dhe mbi natyrën (10).

Koncepti anti-individualist, fashist i jetës thekson rëndësinë e shtetit dhe e pranon individin vetëm për sa kohë që interesat e tij përkojnë me ato të shtetit, i cili qëndron për ndërgjegjen dhe vullnetin universal të njeriut si një entitet historik (11). Fashizmi i kundërvihet liberalizmit klasik i cili lindi si një reagim ndaj absolutizmit dhe e rraskapiti funksionin e tij historik kur Shteti u bë shprehja e ndërgjegjes dhe vullnetit të njerëzve. Liberalizmi e mohoi shtetin në emër të individit; Fashizmi e ripohon.

Të drejtat e shtetit shprehin thelbin e vërtetë të individit (12). Dhe nëse liria është atributi i njerëzve të gjallë dhe jo i dembelëve abstraktë të shpikur nga liberalizmi individualist, atëherë Fashizmi qëndron për liri, dhe për lirinë e vetme që ia vlen të ketë, lirinë e shtetit dhe të individit brenda shtetit (13). Konceptimi Fashist i Shtetit është gjithëpërfshirës; jashtë tij nuk mund të ekzistojnë vlera njerëzore ose shpirtërore, aq më

pak të kenë vlerë. Kuptohet kështu, Fashizmi, është totalitar dhe Shteti Fashist -një sintezë dhe një njësi gjithëpërfshirëse- interpreton, zhvillon dhe fuqizon të gjith jetën e një populli (14).

Asnjë individ ose grup (parti politike, shoqata kulturore, sindikata ekonomike, klasa shoqërore) jashtë Shtetit (15). Fashizmi, pra, është kundër Socializmit për të cilin uniteti brenda Shtetit (i cili bashkon klasat në një realitet të vetëm ekonomik dhe etik) është i panjohur, dhe që nuk sheh në histori asgjë tjetër përveç luftës së klasave. Fashizmi gjithashtu i kundërvihet sindikalizmit si një armë klasore. Por kur futet brenda orbitës së Shtetit, Fashizmi njih nevojat reale që krijuan socializmin dhe sindikalizmin, duke i dhënë atyre për shkak të peshës në sistemin esnaf ose korporatës në të cilin interesat divergjente koordinohen dhe harmonizohen në unitetin e Shtetit (16).

Të grupuar sipas disa interesave të tyre, individët formojnë klasa; ato formojnë sindikata kur organizohen sipas aktiviteteve të tyre të ndryshme ekonomike; por para së gjithash ato formojnë shtetin, i cili nuk është thjesht çështje numrash, shumat e individëve që formojnë shumicën. Prandaj fashizmi është kundër asaj forme të demokracisë që barazon një komb me shumicën, duke e ulur atë në nivelin e numrit më të madh (17); por është forma më e pastër e demokracisë nëse kombi konsiderohet ashtu siç duhet të jetë nga pikëpamja e cilësisë sesa e sasisë, si ide, më e fuqishmja sepse më etike, më koherente, më e vërteta, duke u shprehur në një popull si ndërgjegjja dhe vullneti i të paktëve, nëse jo, me të vërtetë, i një, dhe që përfundon të shprehet në ndërgjegjen

dhe vullnetin e masës, të të gjithë grupit të formuar etnikisht nga kushtet natyrore dhe historike në një komb, duke përparuar, si një ndërgjegje dhe një vullnet, përgjatë vijës së njëjtë të zhvillimit dhe formimit shpirtëror (18). Jo një racë, as një rajon i përcaktuar gjeografikisht, por një popull, që përjetëson historikisht vetveten; një turmë e unifikuar nga një ide dhe e mbarsur me vullnetin për të jetuar, vullnetin për pushtet, vetëdijen, personalitetin (19).

Për aq sa mishërohet në një shtet, ky personalitet më i lartë bëhet komb. Nuk është kombi që gjeneron shtetin; ky është një koncept i vjetruar natyralist që ofroi një bazë për publicitetin e shekullit XIX në favor të qeverive kombëtare. Përkundrazi është shteti ai që krijon kombin, duke dhënë vullnet dhe rrjedhimisht jetë reale në një popull të vetëdijshëm për unitetin e tij moral.

E drejta për pavarësi kombëtare nuk lind nga ndonjë formë thjesht letrare dhe idealiste e vetëdijes; akoma më pak nga një situatë de facto pak a shumë pasive dhe e pavetëdijshme, por nga një vullnet aktiv, i vetëdijshëm, politik që shprehet në veprim dhe i gatshëm për të provuar të drejtat e tij. Shkurtimisht, kjo rrjedh nga ekzistenca, të paktën në krenarinë, e një Shteti. Në të vërtetë, është Shteti që, si shprehje e një vullneti etik universal, krijon të drejtën për pavarësi kombëtare (20).

Një komb, siç shprehet në shtet, është një entitet i gjallë, etik vetëm për aq sa është progresiv. Pasiviteti është vdekje. Prandaj, Shteti nuk është vetëm Autoriteti që qeveris dhe i jep formën ligjore dhe vlerën shpirtërore individuale, por është gjithashtu fuqia që e bën vullnetin e

tij të ndjehet dhe të respektohet përtej kufijve të tij, duke dhënë kështu prova praktike të karakterit universal të vendimeve të nevojshme për të siguruar zhvillimin e tij. Kjo nënkupton organizimin dhe zgjerimin, potencial nëse jo aktual. Kështu, Shteti e barazon veten me vullnetin e njeriut, zhvillimi i të cilit nuk mund të kontrollohet nga pengesat dhe që, duke arritur vetëshprehje, demonstroi pafundësinë e tij (21).

Shteti Fashist, si një shprehje më e lartë dhe më e fuqishme e personalitetit, është një forcë, por një forcë shpirtërore. Ai përmbledh të gjitha manifestimet e jetës morale dhe intelektuale të njeriut. Funksionet e tij nuk mund të kufizohen vetëm në ato të zbatimit të rendit dhe ruajtjes së paqes, siç e kishte doktrina liberale. Nuk është thjesht një paisje mekanike për përcaktimin e sferës brenda së cilës individi mund të ushtrojë siç duhet të drejtat e tij të supozuara. Shteti Fashist është një standard dhe rregull i sjelljes i pranuar nga brenda, një disiplinë e të gjithë personit; ajo përshkon vullnetin jo më pak se intelektin. Ai qëndron për një parim i cili bëhet motivi kryesor i njeriut si anëtar i shoqërisë së civilizuar, duke u zhytur thellë në personalitetin e tij; banon në zemrën e njeriut të veprimit dhe të mendimit, të artistit dhe të njeriut të shkencës: shpirti i shpirtit (22).

Fashizmi, me pak fjalë, nuk është vetëm një ligjdhënëse dhe themelues i institucioneve, por një edukues dhe një promovues i jetës shpirtërore. Ai synon të modifikojë jo vetëm format e jetës, por përmbajtjen e tyre - njeriun, karakterin e tij dhe besimin e tij. Për të arritur këtë qëllim, ai zbaton disiplinën dhe përdor autoritetin, duke hyrë në shpirt dhe duke sunduar me ndikim të padiskutueshëm. Prandaj ka zgjedhur si emblemë shkopinjtë e Liktorit, simbolin e unitetit, forcës dhe drejtësisë.

-DOKTRINA POLITIKE DHE SOCIALE-

Në marsin e largët të vitit 1919, duke folur përmes kolonave të Popolo d'Italia, unë thirra në Milano ndërhyrjet e mbijetuara që kishin ndërhyrë, të cilet më kishin ndjekur që nga akti themelues revoluconar i Fashizmit në janar të 1915. Nuk kisha në mendje asnjë program specifik doktrinar. Doktrina e vetme që unë kisha përvojë praktike ishte ajo e socializmit, nga 1903-04 deri në dimrin e 1914 -gati një dekadë. Përvoja ime ishte si një ndjekes dhe një udhëheqës -por nuk ishte një përvojë doktrinore. Doktrina ime gjatë asaj periudhe kishte qenë doktrina e veprimit. Një doktrinë uniformë, e pranuar botërisht e Socializmit nuk kishte ekzistuar që nga viti 1905, kur lëvizja revizioniste, e kryesuar nga Bernstein, u ngrit në Gjermani, i kundërvënë nga formimi, në sharrën e tendencave, i një lëvizje revolucionare të majtë, e cila në Itali kurrë nuk e la fushën e frazave, ndërsa, në rastin e socializmit rus, u bë parathënie e Bolshevizmit.

Reformizmi, revolucionarizmi, centrizmi, jehona e asaj terminologjie ka vdekur, ndërsa në lumin e madh të Fashizmit mund të gjurmohen rryma që e kishin burimin tek Sorel, Peguy, Lagardelle të Lëvizjes Socialiste, dhe në grupin e sindikalistit italian i cili nga viti 1904 deri në 1914 solli një shënim të ri në mjedisin socialist italian - i paralajmëruar dhe kloroformuar më parë duke kurvëruar me partinë e Giolitti- një shënim në *Pagine Libere* të Olivetti, *Lupa* të Oranos, Enrico Leone *Diviners Sociale*.

Kur lufta përfundoi në 1919, Socializmi, si një doktrinë, tashmë ishte i vdekur; vazhdoi të ekzistonte vetëm si inat, veçanërisht në Itali, ku shansi i saj i vetëm ishte nxitja e hakmarrjeve kundër burrave që kishin dashur luftën dhe që do të detyroheshin të paguanin për të.

Popolo d'Italia e përshkroi veten në nëntitullin e saj si organi ditor i luftëtarëve dhe prodhuesve. Fjala prodhues ishte tashmë shprehja e një trendi mendor. Fashizmi nuk ishte foshnja e një doktrine të hartuar më parë në një tavolinë; ajo lindi nga nevoja e veprimit dhe ishte veprim; nuk ishte një parti por, në dy vitet e para, një anti-parti dhe një lëvizje. Emri që i dhashë organizatës fiksoi karakterin e saj.

Sidoqoftë, nëse ndokush kujdeset të rilevojë fletët tani të thërrmuara të atyre ditëve duke dhënë një llogari të takimit në të cilin u themelua *Fasci di combattimento*, ai nuk do të gjejë një doktrinë, por një seri pikash, parashikimesh, të të kuptohet se, kur u çliruan nga matrica e pashmangshme e paparashikimeve, duhej të zhvilloheshin brenda një periudhe disa vjeçare në një seri pozicionesh doktrimore që i jepnin të drejtë Fashizmit të renditej si një doktrinë politike që ndryshon nga të gjitha të tjerat, të kaluara ose të tashmet.

“Nëse borgjezia - thashë atëherë - beson se ka gjetur tek ne rrufe-përçuesit e tyre, ata gabojnë. Ne duhet të shkojmë drejt njerëzve...

Ne dëshirojmë që klasat punëtore të mësohen me përgjegjësitë e menaxhimit në mënyrë që ata të kuptojnë se nuk është çështje e lehtë për të drejtuar një biznes... Ne do të luftojmë si mbrojtës teknik ashtu edhe shpirtëror... Tani që trashëgimia e regjimit është e hapur, ne nuk

duhet të jemi të zyrtë. Ne duhet të nxitojmë përpara; nëse regjimi aktual do të zëvendësohet, ne duhet të zëmë vendin e tij. E drejta e trashëgimisë është e jona, sepse ne e nxitëm vendin të hynte në luftë dhe e çuam atë drejt fitores... Format ekzistuese të përfaqësimit politik nuk mund të na kënaqin; ne duam një përfaqësim të drejtpërdrejtë të disa interesave... Mund të kundërshtohet që ky program nënkupton një kthim tek esnafet (korporatat). S'ka rëndësi! Prandaj, shpresoj që kjo asamble të pranojë pretendimet ekonomike të përparuar nga sindikalizmi kombëtar...

A nuk është e çuditshme që nga dita e parë, në Piazza San Sepolcro, u shqiptua fjala "esnaf" (korporat), një fjalë e cila, ndërsa u zhvillua Revolucioni, do të shprehte një nga krijimet themelore legjislative dhe shoqërore të regjimit?

Vitet që i paraprinë Marshit në Romë mbulojnë një periudhë gjatë së cilës nevoja e veprimit ndalonte vonesat dhe përpunimet e kujdesshme doktrimore. Luftimet po zhvilloheshin në qytete dhe fshatra. Kishte diskutime por... kishte diçka - më të shenjtë dhe më të rëndësishme ... vdekja... Fashistët dinin të vdisnin. Një doktrinë - e përpunuar plotësisht, e ndarë në kapituj dhe paragrafë me shënime, mund të ketë munguar, por ajo u zëvendësua nga diçka shumë më vendimtare, - nga një besim. E njëjta gjë, nëse me ndihmën e librave, artikujve, rezolutave të miratuara në kongrese, fjalime madhore dhe të vogla, dikush duhet të kujdeset për të ringjallur kujtesën e atyre ditëve, ai do të zbulojë, me kusht që të dijë të kërkojë dhe të zgjedhë, se themelet doktrimore u hodhën ndërkohë që beteja ishte ende e ndezur. Në të vërtetë, ishte gjatë

atyre viteve që Fashisti mendoi i armatosur, u rafinua dhe vazhdoi përpara me organizimin e tij. Problemet e individit dhe shtetit; problemet e autoritetit dhe lirisë; u diskutuan problemet politike, sociale dhe, veçanërisht, ato kombëtare; konflikti me doktrinat liberale, demokratike, socialiste, masonike dhe me ato të Partito Popolare, u zhvillua në të njëjtën kohë me ekspeditat ndëshkuese. Sidoqoftë, mungesa e një sistemi zyrtar u përdor nga kundërshtarët e paqartë si një argument për të shpallur Fashizmin të paaftë për të përpunuar një doktrinë në kohën kur po formulohej ajo doktrinë -pa marrë parasysh trazirat, - së pari, siç është rasti me të gjitha idetë e reja, në maskën e mohimeve të dhunshme dogmatike; pastaj me petkun më pozitiv të teorive konstruktive, të inkorporuara më pas, në 1926, 1927 dhe 1928, në ligjet dhe institucionet e regjimit.

Fashizmi tani përcaktohet qartë jo vetëm si një regjim por si një doktrinë. Kjo do të thotë që Fashizmi, duke ushtruar aftësitë e tij kritike mbi vete dhe mbi të tjerët, ka studiuar nga këndvështrimi i tij i veçantë dhe gjykuar nga standardet e veta të gjitha problemet që prekin interesat materiale dhe intelektuale duke shkaktuar një shqetësim kaq të rëndë për kombet e botës, dhe është i gatshëm t'i trajtojë ato përmes politikave të veta.

Para së gjithash, në lidhje me zhvillimin e ardhshëm të njerëzimit dhe mjaft larg nga të gjitha konsideratat e tanishme politike. Fashizmi, në përgjithësi, nuk beson në mundësinë ose dobinë e paqes së përhershme.

Prandaj, ai e hedh pas pacifizmin si një mantel për heqjen dorë nga shtrembërimi frikacak, në kundërshtim me vetësakrificimin.

Vetëm lufta çon të gjitha energjitë njerëzore në tensionin e tyre maksimal dhe u vë vulën e fisnikërisë atyre popujve që kanë guximin ta përballojnë atë. Të gjitha testet e tjera janë zëvendësues që kurrë nuk e vendosin një njeri ballë për ballë me veten para alternativës së jetës ose vdekjes. Prandaj, të gjitha doktrinat që shpallin pagën me çdo kusht janë të papajtueshme me Fashizmin. Po aq e huaj për frymën e Fashizmit, edhe nëse pranohet si e dobishme në përmbushjen e situatave të veçanta politike- janë të gjitha superstrukturat internacionaliste ose të Lidhjes të cilat, siç tregon historia, shkërmoqen përtokë sa herë që zemra e kombeve trazohet thellë nga konsiderata sentimentale, idealiste ose praktike. Fashizmi mbart këtë qëndrim anti-pacifist në jetën e individit. "Nuk më intereson fare" (*me ne frego*) - motoja krenare e skuadrave luftarake të skalitura nga një i plagosur në fashat e tij, nuk është vetëm një akt i stoicizmit filozofik, ajo përmbledh një doktrinë e cila nuk është thjesht politike: është dëshmi e një shpirti luftarak që pranon të gjitha rreziqet. Nënkupton një stil të ri të jetës italiane. Fashisti e pranon dhe e do jetën; ai e refuzon dhe e përçmon vetëvrasjen si veprim frikacakësh. Jeta, siç e kupton ai, do të thotë detyrë, ngritje, pushtim; jeta duhet të jetë e lartë dhe e plotë, ajo duhet të jetuar për veten, por mbi të gjitha për të tjerët, si për afër dhe larg, të tashmen dhe të ardhmen.

Politikat e regjimit për popullsinë janë pasojë e këtyre parimeve bazë. Fashisti e do fqinjën e tij, por fjala fqinj "nuk qëndron për ndonjë

konceptim të paqartë dhe të pazbulueshëm. Dashuria për të afërmin nuk përjashton ashpërsinë e nevojshme arsimore; akoma, më pak përjashton dallimet dhe gradën. Fashizmi nuk do të ketë asnjë lidhje me përqafimet universale; si anëtar i bashkësisë së kombeve i shikon popujt e tjerë drejt në sy; është vigjilent dhe në roje; ndjek të tjerët në të gjitha shfaqjet e tyre dhe vëren çdo ndryshim në interesin e tyre dhe nuk lejon që vetvetiu të mashtrohet nga paraqitjet e paqëndrueshme dhe të gabuara.

Një konceptim i tillë i jetës e bën Fashizmin mohimin e patundur ndaj doktrinës që qëndron në themel të të ashtuquajturit socializëm shkencor dhe Marksist, doktrina e materializmit historik që do të shpjegonte historinë e njerëzimit sipas luftës së klasave dhe ndryshimeve në proceset dhe instrumentet e prodhimit, deri në përjashtimin e çdo gjëje tjetër.

Fakti se peripecitë e jetës ekonomike —zbulimet e materialeve bazë, proceseve të reja teknike, dhe shpikjeve shkencore — kanë rëndësinë e tyre, asnjë se mohon; por që ato mjaftojnë për të shpjeguar historinë e njerëzimit deri në përjashtimin e faktorëve të tjerë është absurde. Fashizmi beson tani dhe gjithmonë tek shenjtërimi dhe heroizmi, si të thuash, i veprimeve apo akteve në të cilën asnjë motiv ekonomik, i largët apo i menjëhershëm, është shkak. Duke mohuar materializmin historik, i cili i sheh njerëzit thjesht si kukulla në sipërfaqen e historisë, dukë u shfaqur dhe duke u zhdukur në kreshtën e valëve ndërkohë që në thellësi, forcat që drejtojnë realisht, lëvizin dhe punojnë. Fashizmi

gjithashtu mohon karakterin e pandryshueshëm dhe të pariparueshëm të luftës së klasave që është përfundimi natyral i këtij konceptimi ekonomik të historisë: mbi të gjitha mohon idenë se lufta e klasave është agjenti pararendës në transformimet shoqërore. Pra, duke goditur tek dy nga pikat kryesore të doktrinës së socializmit, ajo çka mbetet prej tij është aspirata sentimentale, të vjetra sa njerëzimi vetë, drejt marrëdhënieve shoqërore në të cilat vuajtjet dhe dëshpërimet e popullit të thjeshtë do të lehtësohen. Por prapë edhe këtu Fashizmi e refuzon interpretimin ekonomik të lumturisë si diçka që sigurohet nga ana kolektive, pothuajse automatikisht, në një stad të caktuar të evolucionit ekonomik kur gjithkujt do t'i sigurohet maksimumi i mbështëtjës materiale. Fashizmi e eliminon mundësinë e konceptimit materialist të lumturisë, dhe e braktis këtë ide dhe ia lë ekonomistëve të mesit të shekullit të tetëmbëdhjetë. Kjo do të thotë se Fashizmi e mohon ekuacionin: mirëqenie = lumturi, që i konsideron njerëzit kafshë, të lumtur dhe të kënaqur kur janë të ushqyer dhe të majmur, duke e reduktuar ekzistencën e tyre si vegjetative të pastër dhe të thjeshtë.

Pas socializmit, Fashizmi vë në shënjestër të gjithë bllokun e ideologjive demokratike dhe hedh poshtë si premisat e tyre, ashtu edhe aplikimet dhe zbatimet e tyre praktike. Fashizmi mohon se numrat, si të tillë, mund të jenë faktori përcaktues në shoqërinë njerëzore; mohon të drejtën e numravë të qeverisin sipas konsultimeve periodike; pohon pabarazinë e pariparueshme dhe pjellore dhe dobiprurëse të njerëzve që nuk mund të nivelohen nga asnjë mjet mekanik apo të jashtëm si e drejtë vote universale. Regjimet demokratike mund të përshkruhen si ato regjime në

të cilat njerëzit janë, herë pas here të mashtruar, duke besuar se ushtrojnë sovranitet, ndërsa gjatë gjithë kohës sovraniteti i vërtetë qëndron dhe ushtrohet nga të tjerë dhe ndonjëherë forca të papërgjegjshme dhe të fshehta. Demokracia është një regjim pa mbret, e infektuar nga shumë mbretër të cilët ndonjëherë janë më përjashtues, tiranë dhe shkatërrues sësa një, edhe nëse ai të jëtë një mbret mizor. Kjo shpjegon përse Fashizmi, megjithëse, për arsye kontigjente, ishte prirje republikane përpara 1922-shit -e braktisi atë qëndrim përpara Marshimit të Romës, duke qenë i bindur se forma e qeverisjes nuk ka më një rëndësi parësore dhe sepse studimi i monarkive të së shkuarës dhe të tashmes dhe republikave të së shkuarës dhe së tashmes tregojnë se asnjëra, si republikë as monarki nuk mund të gjykohej *sub specie aeternitatis* (nga një perspektivë universale), por secila qëndron si formë e një qeverie që shpreh evolucionin politik, historinë, traditat dhe psikologjinë e një vendi të caktuar.

Fashizmi e ka kapërcyer dilemën: monarki apo republikë, ku regjimet demokratike u endën për shumë kohë, duke i atribuar të gjithë pamjaftueshmëritë e së parës dhe duke e cilësuar të dytën si një regjim të perfeksionit, ndërkohë që eksperiencia na mëson se disa republika janë natyrshëm reaksionare dhe absolutiste ndërkohë që disa monarki pranojnë eksperimentet shoqërore dhe politike nga më të guximshmet.

Në një nga meditimet e tij filozofike, Renan, i cili kishte intuita parafashiste thotë: "Arsyeja dhe shkenca janë produktet e njerëzimit, por është kimerike ta kërkosh arsyen për njerëzit përmes njerëzve. Nuk është

thelbësore për ekzistencën e arsyes që të gjithë duhet ta njohin atë; edhe sikur të gjithëve do t'u duhej të fillonin, kjo nuk do të mund të arrihej nëpërmjet demokracisë e cila duket e destinuar të çojë në shfarosjen e të gjithë formave të veçanta të kulturës dhe të gjithë formave të të mësuarit. Parimi se shoqëria ekziston vetëm për mireqenien dhe lirinë e individëve që e përbëjnë atë nuk duket të përputhet me planet e natyrës, që kujdeset vetëm për speciet dhe e konsideron primare rezervimin e tyre duke qenë e gatshme të sakrifikojë individin që specia të ecë para. Duhet frikësuar shumë se fjala e fundit e demokracisë e kuptuar kështu (dhe më lejoni të ngutem të shtoj se është e ndjeshme ndaj një interpretimi tjetër) do të ishte një formë e shoqërisë ku një masë e degjeneruar nuk do t'i shkonte mendja më tej se sa të shijonin kënaqësitë vulgare të jo të ndershmes”.

Duke refuzuar demokracinë, Fashizmi refuzon gënjeshtren absurde konvencionale të barazisë politike, prirjen të papërgjegjësia kolektive, mitin e lumturisë dhe progresit të pakufishëm dhe të papërcaktuar. Por nëse demokracia kuptohet si një regjim në të cilin masat nuk zbrapsen në skajet e kornizës së Shtetit, atëherë shkrimtari i këtyre faqeve e ka përcaktuar dhe përkufizuar që tani Fashizmin si një demokraci të organizuar, të centralizuar dhe autoritare.

Fashizmi është përfundimisht dhe absolutisht e kundërta e doktrina të liberalizmit. Si në sferën politike, ashtu edhe në sferën ekonomike. Rëndësia e liberalizmit në shekullin XIX nuk duhet të ekzagjerohet për qëllime polemike të ditëve të sotme, as ne nuk duhet ta bëjmë një nga

shumë doktrinat që lulëzuan në atë shekull, një fe për njerëzimin për të tashmen dhe kohëve që do të vijnë. Liberalizmi lulëzoi realisht vetëm për pesëmbëdhjetë vite. Lindi më 1830-ën si një reagim kundër Holy Alliance (Aleanca e Shenjtë) e cila u përpoq të detyronte Europën të zmbropsej para 1789-ës; arriti kulmin më 1848-ën kur vetë Papa Pius i IX ishte liberal. Rënia filloi menjëherë pas atij viti. Nëse 1848-a ishte një vit drite dhe poezie, 1849-a ishte një vit errësire dhe tragjedi. Republika Romake u vra nga një republikë simotër, ajo e Francës. Në të njejtin vit Marks, me të famshmin Communist Manifesto (Manifesti Komunist), hodhi dhe ungjillin e socializmit.

Më 1851 Napoleoni III organizoi grushtin e shtetit joliberal dhe e drejtoi Francën deri më 1870-ën kur u largua nga një kryengritje popullore pas një prej disfatave më të mëdha ushtarake të njohura në histori. Fitimtari ishte Bismarck-u i cili as nuk i kishte njohur ndonjëherë vendndodhjen e liberalizmit apo profetët e tij. Është tregues fakti se përgjatë shekullit XIX feja e liberalizmit ishte plotësisht e panjohur për njerëz aq të civilizuar sa ishin gjermanët, por përjashtim bën vetëm ajo që përshkruhet si “parlamenti qesharak i Frankfurtit” që zgjati veç një vit. Gjermania e fitoi bashkimin kombëtar jashtë liberalizmit dhe në kundërshti me liberalizmin, një doktrinë që duket të jetë e huaj për temperamentin gjerman, në thelb monarkik, ndërkohë që liberalizmi është pararendësi historik dhe logjik i anarkisë. Tre fazat e formimit të bashkimit gjerman ishin tre luftërat e 1864-ës, 1866-ës, dhe 1870-ës, të drejtuara nga “liberalë” të tillë si Moltke dhe Bismarck. Dhe në formimin e bashkimit të Italisë liberalizmi luajti një rol farë të pakët kur

krahasohet me kontributin e bërë nga Mazzini dhe Garibaldi të cilët nuk ishin liberalë. Por për ndërhyrjen e joliberalit Napoleon i III ne nuk duhet të kishim Lombardinë, dhe pa ndihmën e joliberalit Bismarck në Sadowa dhe në Sedan me shumë mundësi ne nuk duhet të kishim Venecian më 1866-ën dhe më 1870-ën ne nuk duhet të kishim hyrë në Romë. Vitet që pasuan nga 1870-a në 1915-ën mbulojnë një periudhë që shënoi, edhe në mendimin e klerikëve të kredos së re, perëndimin e fesë së tyre, e sulmuar nga dekadentizmi në literaturë dhe nga aktivizmi në praktikë. Aktivizëm: mënyrë për të thënë nacionalizëm, futurizëm, fashizëm.

Tani liberalizmi po përgatitet të mbyllë dyert e tempujve të tij, e shkretuar nga njerëzit të cilët ndjejnë se agnosticizmi që shprehte në sferën e ekonomisë dhe indiferentizmi i cili ka dhënë prova në sferën e politikës dhe të moralit, do të çonte botën në gjërmadha në të ardhmen siç ka bërë në të shkuarën.

Kjo shpjegon përse të gjithë eksperimentet politike të ditëve të sotme janë anti-liberale, dhe është jashtëzakonisht qesharake të përpiqesh mbi këtë gjë duke i vendosur në anën e zbehtë të historisë, sikur historia të ishte një konservë e veçuar për liberalizmin dhe; sikur liberalizmi të ishte fjala e fundit e civilizimit përtej së cilës askush nuk mund të shkojë.

Mohimi Fashist i socializmit, demokracisë, liberalizmit, nuk duhet, gjithsesi, të interpretohet sikur nënkupton një dëshirë të kalimit në pozicionet e botës para vitit 1789, një vit që shpesh referohet si viti që

hapi shekullin demo-liberal. Historia nuk udhëton prapa. Doktrina Fashiste nuk e ka marrë De Maistre si profetin e tij. Absolutizmi monarkik është i së shkuarës, po ashtu është edhe kishtaria (dedikimi i tepërt për institucionin kishtar më tepër sesa për fenë së cilës institucioni i shërben). Të vdekura dhe të mbaruara janë edhe privilegjet feudale dhe ndarja e shoqërisë në kasta të mbyllura dhe të pakomunikueshme. As konceptimi Fashist i autoritetit s'ka asgjë të përbashkët me një Shtet të drejtuar nga policia.

Një parti që qeveris një komb “totalitarisht” është një pikënisje e re në histori. Nuk ka as pika referimi as krahasimi. Nga poshtë gjermadhavë të doktrinave liberale, socialiste, dhe demokratike, Fashizmi nxjerr ato elementë që janë akoma të gjalla. Ruan ato që mund të përshkruhen si “fakte të fituara dhe të mësuara” të historisë; refuzon të gjitha të tjerat. Kjo për të thënë, refuzon idenë e një doktrine të përshtatshme posaçërisht për të gjitha kohërat dhe të gjithë njerëzit. Duke parë se shekulli XIX ishte shekulli i socializmit, liberalizmit, demokracisë, kjo nuk do të thotë se shekulli i XX-ë duhet të jetë gjithashtu shekulli i socializmit, liberalizmit apo demokracisë. Doktrinat politike kalojnë; kombet qëndrojnë. Jemi të lirë të besojmë se ky është shekulli i autoritetit, një shekull që ka tendencën nga e “djathta”, një shekull Fashist. Nëse shekulli XIX ishte shekulli i individit (liberalizmi nënkupton individualizmin) jemi të lirë të besojmë se ky është shekulli “kolektiv”, dhe si pasojë shekulli i Shtetit. Është mjaft logjike për një doktrinë të re të fusë në përdorim elemente mjaft të gjalla dhe të dobishme të doktrinave të tjera. Asnjë doktrinë nuk ka lindur plotësisht e re dhe e

saktë dhe e padëgjuar më parë. Asnjë doktrinë nuk mund të mburret për origjinalitet absolut. Është gjithmonë e lidhur, vetëm historikisht, me ato që e kanë paraprirë dhe me ato që do ta pasojnë. Kështu pra socializmi historik i Marksit lidhet me socializmin utopik të Fouriers, Owens, Saint-Simons; kështu dhe liberalizmi i shekullit XIX e ka zanafillën që nga lëvizja Iluministe e shekullit të XVIII, dhe doktrinat e demokracisë lidhen me ato të Enciklopedistëve. Të gjithë doktrinat kanë si qëllim të drejtojnë aktivitetet e njeriut drejt një objekti të caktuar, por këto aktivitete nga ana e tyre reagojnë mbi doktrinën, duke e modifikuar dhe duke e përshtatur sipas nevojave të reja, ose duke e tejkaluar atë. Një doktrinë duhet pra, të jetë një akt thelbësor dhe jo një shfaqje verbale. Që këtu vjen edhe linja pragmatike e Fashizmit, është dëshirë për fuqinë, dëshirë për të jetuar, është një qëndrim ndaj dhunës, dhe është vlerë.

Gur themeli i doktrinës Fashiste është konceptimi i Shtetit, esencës së tij, funksioneve të tij, dhe qëllimeve të tij. Për Fashizmin Shteti është absolut, individët dhe grupet janë relative. Individët dhe grupet janë të pranueshme për aq kohë sa vijnë brenda shtetit. Në vend që të drejtojnë lojën dhe të drejtojnë progresin material dhe moral të komunitetit, Shteti liberal i kufizon aktivitetet e tij deri në regjistrimin e rezultateve. Shteti Fashist është mjaft i zgjuar dhe ka një vullnet dhe dëshirë të vetin. Për këtë arsye mund të përshkruhet si dicka "etike".

Në asamblenë e parë pesëvjeçare të regjimit, në 1929, unë thashë "Shteti Fashist nuk është një roje nate, i kërkuar vetëm për sigurinë personale të qytetarëve; jo, ai është i organizuar ekskluzivisht për qëllimin e

garantimit të një shkalle të caktuar të mirëqënies dhe kushteve relativisht paqësore të jetës, një bord i drejtuesisht do të bënte po aq shumë punë. As nuk është ekskluzivisht politik, i divorcuar nga realitetet praktike dhe duke e mbajtur veten larg nga aktivitetet e shumëllojshme të qytetarëve dhe kombit, por është një entitet shpirtëror dhe etik për sigurimin e organizimit politik, juridik dhe ekonomik të kombit, një organizatë e cila në origjinën dhe rritjen e saj është një shfaqje e shpirtit. Shteti garanton sigurinë e brendshme dhe të jashtme të vendit, por gjithashtu mbron dhe transmeton frymën e njerëzve, të përpunuara në epokat, në gjuhën, zakonet dhe besimin e tij. Shteti nuk është vetëm i tanishëm; ai është edhe e kaluara dhe mbi të gjitha e ardhmja. Duke kapërcyer magjinë e shkurtër të jetës individuale, Shteti përfaqëson ndërgjegjen thelbësore të kombit. Format në të cilat gjen shprehje ndryshojnë, por nevoja për të mbetet. Shteti i edukon qytetarët për civilizim, i bën ata të vetëdijshëm për misionin e tyre, i nxit ata për unitet; drejtësia e saj harmonizon interesat e tyre të ndryshme; u transmeton brezave të ardhshëm pushtimet e mendjes në fushat e shkencës, artit, ligjit, solidaritetit njerëzor; i çon njerëzit nga jeta fisnore primitive në atë manifestimin më të lartë të fuqisë njerëzore, sundimin perandorak. Shteti u jep brezave të ardhshëm kujtimin e atyre që dhanë jetën e tyre për të siguruar sigurinë e tij ose për t'iu bindur ligjeve të tij; vendos si shembuj dhe rekorde për epokat e ardhshme emrat e kapitenëve që zgjeruan territorin e saj dhe të burrat gjeni që e kanë bërë të famshëm. Kurdoherë që respekti për shtetin bie dhe mbizotërojnë

prirjet qe nuk janë integruese dhe qëndrore të individëve dhe grupeve, kombet shkojnë drejt dekadencës."

Që nga viti 1929 zhvillimi ekonomik dhe politik i kanë theksuar kudo këto të vërteta. Rëndësia e Shtetit po rritet me shpejtësi. E ashtuquajtura krizë mund të zgjidhet vetëm nga Shteti dhe nga veprimi brenda orbitës së shtetit. Aty ku janë nuancat e Jules Simons, të cilët, në ditët e para të liberalizmit, shpallën që "Shteti duhet të përpiqet ta bëjë veten të padobishëm dhe të përgatitet të dorëzojë dorëheqjen e tij"? Apo i MacCullochs, i cili në gjysmën e dytë të shekullit të kaluar, nxiti që Shteti të hiqte dorë nga qeverisja e shumtë? Dhe çfarë ndodhi me Benthamin anglez që hamendësoi se e gjithë industria kërkoi qeverisjen që do të lihej vetëm, dhe të Humboltit gjerman që shprehu mendimin se qeveria më e mirë ishte një qeveri dembele? Çfarë do t'u thoshin tani ndërhyrjeve të pandërprera, të pashmangshme dhe të kërkuara urgjente të qeverisë në biznes? Është e vërtetë që gjenerata e dytë e ekonomistëve ishte më pak jokompromiste në këtë aspekt se e para, dhe se edhe Adam Smith e la derën hapur - sidoqoftë me kujdes - për ndërhyrjen e qeverisë në biznes.

Nëse liberalizmi parashikon individualizëm, Fashizmi parashikon qeverinë. Megjithatë, Shteti Fashist është një krijim unik dhe origjinal. Nuk është reaksionar por revolucionar, sepse parashikon zgjidhjen e disa problemeve universale që janë ngritur diku tjetër, në fushën politike nga ndarja e partive, uzurpimi i pushtetit nga parlamentet, papërgjegjësia e asambleve; në fushën ekonomike nga funksionet gjithnjë e më të shumta

dhe të rëndësishme të shkarkuara nga sindikatat dhe shoqatat tregtare me mosmarrëveshjet dhe hyrjet e tyre, duke prekur si kapitalin ashtu edhe fuqinë punëtore; në fushën etike nga nevoja e ndjerë për rregull, disiplinë, bindje ndaj diktateve morale të patriotizmit.

Fashizmi dëshiron që Shteti të jetë i fortë dhe organik, bazuar në baza të gjera të mbështetjes popullore. Shteti Fashist paraqet pretendimin të sundosh në fushën ekonomike jo më pak se tek të tjerat; e bën veprimin e tij të ndjerë në të gjithë gjatësinë dhe gjerësinë e vendit me anë të institucioneve të tij korporative, shoqërore dhe arsimore, dhe të gjitha forcave politike, ekonomike dhe shpirtërore të kombit, të organizuara në shoqatat e tyre përkatëse, që qarkullojnë brenda shtetit. Një shtet i bazuar në miliona individë që njohin autoritetin e tij, ndiejnë veprimin e tij dhe janë të gatshëm t'i shërbejnë qëllimeve të tij nuk është shteti tiranik i një zoterimi mesjetar. Nuk ka asgjë të përbashkët me Shtetet despotike ekzistuese para ose pas 1789. Larg nga dërrmimi i individit, Shteti Fashist shumëfishon energjitë e tij, ashtu si në një regjiment një ushtar nuk zvogëlohet por shumëzohet me numrin e shokëve të tij ushtarë.

Shteti Fashist organizon kombin, por ai i lë individit hapësirë të përshtatshme për kontestime. Shteti ka kufizuar liritë e pa dobishme ose të dëmshme duke ruajtur ato që janë thelbësore. Në çështje të tilla individi nuk mund të jetë gjyqtar, por vetëm Shteti.

Shteti Fashist nuk është indiferent ndaj fenomeneve fetare në përgjithësi dhe as nuk mban një qëndrim indiference ndaj Katolicizmit Romak, fesë

së veçantë, pozitive të Italianëve. Shteti nuk ka marrë një teologji por ka një kod moral. Shteti Fashist sheh në fe një nga manifestimet më të thella të shpirtit dhe për këtë arsye jo vetëm që respekton fenë por e mbron dhe e mbron atë. Shteti Fashist nuk përpigjet, ashtu si bëri Robespierre në kulmin e delirit revolucionar të Konventës, për të ngritur një "zot" të vetin; dhe as nuk kërkon kot, ashtu si Bolshevizmi, të shkulë Perëndinë nga shpirti i njeriut. Fashizmi respekton Zotin e asketëve, shenjtorëve dhe heronjve, dhe gjithashtu respekton Zotin ashtu si është konceptuar nga zemra e zgjuar dhe primitive e njerëzve, Zoti ndaj të cilit ngrihen lutjet e tyre.

Shteti Fashist shpreh vullnetin për të ushtruar pushtet dhe për të komanduar. Këtu tradita romake është mishëruar në një konceptim të forcës. Fuqia perandorake, siç kuptohet nga doktrina Fashiste, nuk është vetëm territoriale, apo ushtarake, ose tregtare; është gjithashtu shpirtërore dhe etike. Një komb perandorak, domethënë një komb një i cili drejtpërdrejt ose indirekt është një udhëheqës i të tjerëve, mund të ekzistojë pa pasur nevojë për të pushtuar një milje të vetme të territorit. Fashizmi sheh në frymën imperialiste - d.m.th. në prirjen e kombeve për t'u zgjeruar - një manifestim i gjallërisë së tyre. Në tendencën e kundërt, e cila do të kufizonte interesat e tyre në vendin e lindjes, ajo sheh një simptomë të dekadencës. Popujt që ngrihen ose kthehen prapa janë imperialist; heqja dorë është karakteristikë e popujve që vdesin. Doktrina Fashiste është ajo që i përshtatet më së miri prirjeve dhe ndjenjave të një populli, i cili, ashtu si ai italian, pasi ishte shtrirë në zvarritje gjatë shekujve të skllavërisë së huaj, tani po rikonfirmohet në botë.

Por imperializmi nënkupton disiplinën, bashkërendimin e përpjekjeve, ndjenjën e thellë të detyrës dhe frymën e vetëmohimit. Kjo shpjegon shumë aspekte të veprimtarisë praktike të regjimit dhe drejtimin e marrë nga shumë forca të Shtetit, si dhe ashpërsinë që duhet të ushtrohet ndaj atyre që do të kundërshtonin këtë lëvizje spontane dhe të pashmangshme të Italisë së shekullit XX duke agjituar ideologjitë e tejkaluara të shekullit XIX, ideologjitë e refuzuara kudo ku eksperimente të mëdha në transformime politike dhe shoqërore guxojnë.

Asnjëherë më parë popujt nuk kanë etur për autoritet, drejtim, rend, siç bëjnë tani. Nëse secila epokë ka doktrinën e saj, atëherë simptoma të panumërta tregojnë se doktrina e epokës sonë është Fashiste. Se është jetësore tregon fakti se ka ngjallur një besim; se ky besim ka pushtuar shpirtat tregon fakti që Fashizmi mund të tregojë për heronjtë e tij të rënë dhe dëshmorët e tij.

Fashizmi tani ka fituar në të gjithë botën atë universalitet që i përket të gjitha doktrinave të cilat duke arritur vetë-shprehje përfaqësojnë një moment në historinë e mendimit njerëzor.

ALBANIAN THIRD POSITION

-SHTOJCË-

1. Konceptimi filozofik

(1) Nëse Fashizmi nuk dëshiron të vdesë ose, akoma më keq, të bëjë vetëvrasje, ai tani duhet t'i sigurojë vetes një doktrinë. Megjithatë kjo nuk do të jetë dhe nuk duhet të jetë një mantel i *Nessus* që na ngjitet për gjithë përjetësinë, sepse e nesërmja është diçka misterioze dhe e paparashikuar. Kjo doktrinë do të jetë një normë për të udhëhequr veprimet politike dhe individuale në jetën tonë të përditshme.

Unë që kam diktuar këtë doktrinë, jam i pari që kuptoj se tryezat modeste të ligjeve dhe programit tonë, udhëzimet teorike dhe praktike të Fashizmit duhet të rishikohen, korrigjohen, zgjerohen, zhvillohen, sepse tashmë një pjesë kanë pësuar dëmtime në dorën e kohës. Unë besoj se thelbi dhe bazat e doktrinës duhet të gjenden ende në postulatet të cilat gjatë dy viteve kanë vepruar si një thirrje për rekrutët e Fashizmit Italian. Sidoqoftë, duke marrë ato supozime të para themelore për një pikënisje, ne duhet të vazhdojmë ta çojmë programin tonë në një fushë të gjerë.

Fashistët italianë, një dhe të gjithë, duhet të bashkëpunojnë në këtë detyrë, me një rëndësi jetike për Fashizmin, dhe më shumë veçanërisht ata që u përkasin rajoneve ku me dhe pa marrëveshje është arritur bashkëjetesa paqësore midis dy lëvizjeve antagoniste.

Fjala që do të përdor është e shkëlqyeshme, por me të vërtetë dëshiroj që gjatë dy muajve që duhet të kalojnë para se të takohet Asambleja jonë Kombëtare, të krijohet filozofia e Fashizmit. Milano tashmë po kontribuon me shkollën e parë fashiste të propagandës. Nuk është thjeshtë çështja e mbledhjes së elementeve për një program, që do të përdoret si një themel i fortë për krijimin e një partie e cila duhet të lindë në mënyrë të pashmangshme nga lëvizja Fashiste; është gjithashtu çështje e mohimit të përrallës pa kuptim që Fashizmi i gjithi përbëhet nga burra të dhunshëm. Në fakt, midis fashistëve ka shumë burra që i përkasin klasës së shqetësuar, por meditative.

Kursi i ri i marrë nga veprimtaria Fashiste nuk do të zvogëlojë në asnjë mënyrë frymën luftarake tipike të Fashizmit. Të pajisësh mendjen me doktrina dhe besime nuk do të thotë të çarmatosësh, përkundrazi do të thotë të forcosh forcën tonë të veprimit dhe të na bësh gjithnjë e më të vetëdijshëm për punën tonë. Ushtarët që luftojnë plotësisht të vetëdijshëm për kauzën janë luftëtarët më të mirë. Fashizmi merr për vete pajisjen e dyfishtë të Mazzinit: Mendimin dhe Veprimin u. (*Letër Michele Bianchi*, shkruar më 27 gusht 1921, për hapjen e Shkollës së Kulturës dhe Propagandës Fashiste në Milano, në *Messaggi e Proclami*, Milano, Libreria d'Italia, 1929, P. 39).

Fashistët duhet të vendosen në kontakt me njëri-tjetrin; veprimtaria e tyre duhet të jetë një veprimtari e doktrinës, një veprimtari e shpirtit dhe e mendimit.

Sikur kundërshtarët tanë të ishin të pranishëm në takimin tonë, ata do të ishin bindur se Fashizmi nuk është vetëm veprim, por edhe mendim (Fjalim para Këshillit Kombëtar të Partisë Fashiste, 8 gusht 1924, në *La Nuova Politica dell'Italia*, Milano, Alpes, 1928, f. 267).

(2) Sot unë konsideroj se Fashizmi si një ide, një doktrinë, një realizim është universal; është italian në institucionet e tij të veçanta, por është universal në frymë, dhe as nuk mund të ishte ndryshe. Fryma është universale për shkak të natyrës së saj. Prandaj çdokush mund të parashikojë një Evropë Fashiste. Duke marrë frymëzim për institucionet e saj nga doktrina dhe praktika e Fashizmit; Evropa, me fjalë të tjera, duke i dhënë një kthesë fashiste zgjidhjes së problemeve që shqetësojnë shtetin modern, shtetin e shekullit të njëzetë, i cili është shumë i ndryshëm nga shtetet ekzistuese para vitit 1789, dhe shtetet e formuara menjëherë pas saj. Sot Fashizmi plotëson kërkesat universale; Fashizmi zgjidh problemin e trefishtë të marrëdhënieve midis shtetit dhe individit, midis shtetit dhe shoqatave, midis shoqatave dhe shoqatave të organizuara. (Mesazh për vitin 1 tetor 27, 1930, në *Discorsi del 1930*, Milano, Alpes, 1931, f. 211).

2. Konceptim i shpirtëruar

(3) Ky proces politik shoqërohet nga një proces filozofik. Nëse është e vërtetë që materia ishte mbi altarë për një shekull, sot është shpirti që zë vendin e saj. Për rrjedhojë, të gjitha manifestimet e veçanta të frymës demokratike refuzohen: lehtësia, improvizimi, mungesa e një ndjenje personale të përgjegjësive, lartësimi i numrave dhe i asaj hyjnie

misterioze të quajtur Njeri. Të gjitha krijimet e shpirtit duke filluar me atë fetare po dalin në pah dhe askush nuk guxon të mbajë qëndrimin e antiklerikalizmit, i cili, për disa dekada, ishte i preferuar për Demokracinë në botën perëndimore. Duke thënë që Zoti po kthehet, ne nënkuptojmë që vlerat shpirtërore po kthehen. (*Da the parte va it mondo, në Tempo della Rivoluzione Fascista*, Milano, Alpes, 1930, f. 34).

Është një fushë e rezervuar më shumë për meditim mbi skajet supreme të jetës sesa për një hulumtim të këtyre qëllimeve. Si pasojë, shkencë fillon nga përvoja, por shpërthen fatalisht në filozofi dhe, për mendimin tim, vetëm filozofia mund të ndriçojë shkencën dhe të çojë në idenë universale. (Kongresit të Shkencës në Bolonjë, 31 tetor 1926, në *Discorsi del 1926*. Milano, Alpes, 1927, f. 268).

Në mënyrë që të kuptohet lëvizja Fashiste duhet së pari të vlerësohet fenomeni themelor shpirtëror në të gjithë gjerësinë dhe thellësinë e tij. Manifestimet e lëvizjes kanë qenë të një natyre të fuqishme dhe vendimtare, por duhet të shkohet më tej. Në fakt, Fashizmi Italian jo vetëm që ka qenë një revoltë politike kundër qeverive të dobëta dhe të paafta që kishin lejuar prishjen e autoritetit shtetëror dhe kërcënonin të arrestonin përparimin e vendit, por gjithashtu një revoltë shpirtërore kundër ideve të vjetra që kishin korruptuar parimet e shenjta të fesë, të besimit, të vendit. Fashizmi, pra, ka qenë një revoltë e njerëzve. (Mesazh për popullin britanik; 5 janar 1924, në *Mesúaggi e Proclami*, Milano, Libreria d'Italia, 1929, f. 107).

3. Konceptimi pozitiv i jetës si luftë

(4) Lufta është në zanafillën e të gjitha gjërave, sepse jeta është plot kontraste: ekziston dashuria dhe urrejtja, e bardha dhe e zeza, dita dhe nata, e mira dhe e keqja; dhe derisa këto kontraste të arrijnë ekuilibrin, lufta fatmirësisht mbetet në rrënjën e natyrës njerëzore. Sidoqoftë, është mirë që të jetë kështu. Sot mund të kënaqemi me luftëra, beteja ekonomike, konflikte idesh, por nëse do të ndodhte një ditë kur lufta do të pushonte së ekzistuari, ajo ditë do të njollose me melankoli; do të ishte një ditë shkatërrimi, dita e mbarimit. Por ajo ditë nuk do të vijë, sepse historia zbulon ndonjëherë horizonte të reja. Duke u përpjekur të rivendosni qetësinë, paqen. A do të ishte luftimi i tendencave të së tashmes periudha e dinamizmit. Duhet të përgatitet për beteja të tjera dhe për surpriza të tjera. Paqja do të vijë vetëm kur njerëzit t'i dorëzohen një ëndrre të krishterë të vëllazërisë universale, kur ata mund të mbajnë duart përtej oqeanit dhe mbi malet. Personalisht nuk besoj shumë në këto idealizma, por nuk i përjashtoj sepse nuk përjashtoj asgjë. (Politeama Rossetti, Trieste, 20 shtator 1920; në *Discorsi Politici*, Milano, Stab.Tipografico del «Popolo d'Italia», 1921, f. 107).

(5) Për mua, nderi i kombeve konsiston në kontributin që ata japin i janë bërë në mënyrë të veçantë civilizimit njerëzor. (E.Ludwig, Biseda me Mussolini, Londër, Allen dhe Unwin, 1932, f. 199)

4. Konceptim etik

Unë thirra organizatën *Italiani Di combat tin onto*. Ky emër i fortë metalik kompromentoi të gjithë programin e Fashizmit ashtu siç e ëndërrova. Shokë, ky është ende programi ynë: luftoni.

Jeta për Fashistin është një luftë e vazhdueshme, e pandërprerë, të cilën ne e pranojmë me lehtësi, me një guxim të madh, me paturpësinë e nevojshme. (C n përvjetorin e VII-të të Fondacionit të Fasci, 2 Mars, 1926, në *Discorsi del 1926*, Milano, Alpes, 1927, P. 98).

Ju prekni thelbin e filozofisë Fashiste. Kur kohët e fundit një filozof finlandez më kërkoi t'i shpjegoja atij rëndësinë e fashizmit me një fjali, unë shkrova në gjermanisht: (Ne jemi kundër "jetës së lehtë! (E. Ludwig: *Bisedime me Musolinin*, Londër, Allen dhe Unwin, 1932, f. 190).

5. Konceptim fetar

(7) Nëse Fashizmi nuk do të ishte një besim, si mund t'i pajisë ithtarët e tij me guxim dhe stoicizëm, vetëm një besim që është ngritur deri në lartësitë e fesë mund të frymëzojë fjalë të tilla siç kaluan buzët, tani mjerisht të pajetë, të Federico Florio. (*Legami di Sangue, në Diuturna, Miúlano*, Alpes, 1930, f. 256).

5. Konceptim historik dhe realist

(8) Tradita sigurisht është një nga forcat më të mëdha shpirtërore të një populli, për aq sa është një krijim i njëpasnjëshëm dhe i vazhdueshëm i shpirtit të tyre. (*Breve Preludio, in Tempi della Rivoluzione Fascista*, Milano, Alpes, 1930, P- 13)ú

(9) Temperamenti ynë na çon të vlerësojmë aspektin konkret të problemeve, sesa lartësimin e tyre ideologjik ose mistik. Prandaj, ne lehtë rimarrim ekuilibrin tonë. (*Aspetti del Dramma, in Diuturna, Milano, Alpes, 1930, p. 86*).

Beteja jonë është mosmirënjohëse, megjithatë është një betejë e bukur pasi na detyron të mbështetemi vetëm në forcat tona. Të vërtetat e zbuluara i kemi shqyer në copa, dogmat që kemi pështyrë, kemi hedhur poshtë të gjitha teoritë e parajsës, kemi sharlatanë të bardhë, të kuq, të zi që vendosën ilaçe mrekullie në treg për t'i dhënë njerëzimit lumturinë. Ne nuk besojmë në program, në plane, në shenjtorë ose apostuj, mbi të gjitha nuk besojmë në lumturi, në shpëtim, në Tokën e Premtuar. (*Diuturna, Milano, Alpes, 1930, p. 223*).

Ne nuk besojmë në një zgjidhje të vetme, goftë ekonomike, politike apo morale, një zgjidhje lineare për problemet e jetës, për shkak të koristëve të shquar nga të gjitha shenjtëritë jeta nuk është lineare dhe kurrë nuk mund të reduktohet në një segment të gjurmuar nga nevoja primordiale. (*Navigare necesse, in Diuturna, Milano, Alpes, 1930, p. 233*).

(10) Ne nuk jemi dhe nuk duam të jemi mumje të palëvizshme, me fytyra të kthyer përherë drejt të njëjtit horizont, as nuk duam të mbyllemi brenda gardheve të ngushta të fanatizmit përmbysës, ku formula, si lutjet e një feje të deklaruar, mëmëriten mekanikisht. Ne jemi burra, njerëz të gjallë, të cilët dëshirojmë të japim kontributin tuaj, sado 'modest, në krijimin e historisë.

(*Audacia, in Diuú turna, Milano, Alpes, 1930, p.*)

Ne mbështesim vlerat morale dhe tradicionale të cilat Socializmi i neglizhon ose i përbuz ; por, mbi të gjitha, Fashizmi ka një tmerr të gjithçkaje që nënkupton një hipotekë arbitrare në të ardhmen misterioze. (Breve Preludio, në Diuturna, Milano, Alpes, 1930, f. 242).

Përkundër teorive të ruajtjes dhe rinovimit, të traditës dhe progresit të shpjeguar nga e djathta dhe e majta, ne nuk kapemi dëshpërimisht tek e kaluara si tek një dërrasë e fundit e shpëtimit: prapëseprapë ne nuk vrapojmë drejt në mjegullat joshëse të së ardhmes. (Breve preludio, në Diuturna, Milano, Alpes, 1930, f. 14). `mohim, palëvizshmëria e përjetshme, do të thotë dënim. Unë jam gjithënjë për lëvizje. Unë jam, ai i cili marshon përpara (E. Ludwig, *Bisedime me Musolinin*, Lot Jon, Allen dhe Unwin, 1932, f. 203)

7. Individit dhe liria

(11) Ne ishim të parët që konstatuam, përballë individualizmit demo liberal, që individit ekziston vetëm për aq kohë sa ai është brenda shtetit dhe i nënshtrohet kërkesave të shtetit dhe që, pasi civilizimi merr aspekte që rriten më shumë dhe komplikohen, liria individuale bëhet gjithnjë e më e kufizuar. (Për Konferencën e Shtabit të Përgjithshëm të Fashizmit, në *Discorsi del 1929*, Milano, Alpes, 1930, f. 280).

Ndjenja e shtetit rritet brenda ndërgjegjes së italianëve, sepse ata mendojnë se vetëm shteti është mbrojtja e pazëvendësueshme e njësisë dhe pavarësisë së tyre; se vetëm shteti përfaqëson vazhdimësinë në të ardhmen e stokut dhe historisë së tyre. (Mesazh në VII-të gjithë përvjetorin, 25 tetor 1929, *Discorsi del 1929*, Milano, Alpes, 1930, f. 300).

Nëse gjatë tetë viteve të fundit, ne kemi bërë një progres kaq të mahnitshëm, ju mund të mendoni mirë dhe të parashikoni që gjatë pesëdhjetë apo tetëdhjetë viteve të ardhshme prirja e vazhdueshme e Italisë, e kësaj Italie ne ndihemi kaq të fuqishme, kaq e mbushur me lëng jetësor, do të jetë vërtet madhështore. Do të jetë aq e veçantë nëse pajtimi zgjat midis qytetarëve nëse Shteti vazhdon të jetë arbitri i vetëm në konfliktet politike dhe sociale nëse të gjithë mbeten brenda shtetit dhe asgjë jashtë shtetit sepse është e pamundur të konceptohet ndonjë individ që ekziston jashtë shtetit përveç nëse është një i egër shtëpia e së cilit është në vetminë e shkretëtirës me rërë. (Fjalimi para Senatit, 12 maj 1928, në *Discorsi del 1928*, Milano, Alpes, 1929, f. 109).

Fashizmi i ka rikthyer Shtetit funksionet e tij sovrane duke pretenduar kuptimin e tij absolut etik, kundër egotizmit të klasave dhe kategorive; qeverisë së shtetit, e cila u shndërrua në një instrument të thjeshtë të asambleve elektorale, ajo i ka rikthyer dinjitetin, pasi përfaqëson personalitetin e shtetit dhe fuqinë e tij të Perandorisë. Ajo e ka shpëtuar administratën shtetërore nga pesha e fraksioneve dhe interesave të partive. (Këshillit të shtetit, 22 dhjetor 1928, në *Discorsi Del 1928*, Milano, Alpes, 1929 f.328).

(12) Askush të mos mendojë të mohojë karakterin moral të Fashizmit. Sepse do të më vinte turp të flisja nga kjo tribunë nëse nuk do të ndieja se përfaqësoja fuqitë morale dhe shpirtërore të shtetit. Çfarë do të ishte shteti nëse nuk do të kishte një frymë të vetën dhe një moral të vetin,

i cili u jep hua pushtetin ligjeve në bazë të të cilave shteti respektohet nga qytetarët e tij?

Shteti fashist pretendon karakterin e tij etik: është katolik, por mbi të gjitha, është fashist, në fakt, është ekskluzivisht dhe në thelb fashist. Katolicizmi kompletton Fashizmin, dhe këtë ne e deklarojmë hapur, por askush të mos mendojë se ata mund të na kthejnë tryezat, nën mbulesën e metafizikës ose filozofisë. (Dhomës së Deputetëve, 13 maj 1929, në *Discorsi del 1929*, Milano, Alpes, 1930, f. 182).

Një shtet i cili është plotësisht i vetëdijshëm për misionin e tij dhe përfaqëson një popull që marshon përpara; një shtet i cili domosdoshmërisht i transformon njerëzit edhe në aspektin e tyre fizik. Në mënyrë që të jetë diçka më shumë sesa një administrator i thjeshtë, Shteti duhet të shqiptojë fjalë të mëdha, të shpjegojë ide të mëdha dhe të vendosë probleme të mëdha para këtyre njerëzve. (*Diù scorsi del 1929*, Milano, Alpes, 1930, p. 183).

(13) Koncepti i lirisë nuk është absolut, sepse asgjë nuk është kurrë absolute në jetë. Liria nuk është e drejtë, është detyrë. Nuk është një dhuratë, është një pushtim; nuk është barazi, është privilegj. Koncepti i lirisë ndryshon me kalimin e kohës. Ka liri në kohë paqeje e cila nuk është liri e kohërave të luftës. Ekziston liri në kohë prosperiteti, e cila nuk është një liri për t'u lejuar në kohë varfërie. (Përvjetori i pestë i themelimit të *Fasci di Combattimento*, 24 mars 1924, në *La nuova politica dell'Italia*, vëll. III, Milano, Alpes, 1925, f. 30).

Në shtetin tonë, individit nuk i hiqet liria. Në fakt, ai ka një liri më të madhe se një njeri i izoluar, sepse shteti e mbron dhe ai është pjesë e shtetit. Një njeri i izoluar është pa mbrojtje. (E.Ludwig, *Bisedime me Musolinin*, Londër, Allen dhe Unwin, 1932, f. 129).

(14) Sot mund t'i tregojmë botës krijimin e Shtetit të bashkuar të fuqishëm të Italisë, duke filluar nga Alpet në Siçili; ky shtet shprehet nga një demokraci unitare e mirë-organizuar, e centralizuar, ku njerëzit qarkullojnë për çështjen. Në të vërtetë, zotërinj, ju i pranoni njerëzit në kështjellën e Shtetit dhe njerëzit do ta mbrojnë atë, nëse i mbyllni, njerëzit do ta sulmojnë atë. (fjalim para Dhomës së Deputetëve, 26 maj 1927, në *Discorsi del 1927*, Milano, Alpes, 1928, f. 159).

Në regjimin Fashist, uniteti i klasave, uniteti politik, shoqëror dhe koral në popullin Italian realizohet brenda shtetit, dhe vetëm brenda shtetit Fashist. (fjalim para Dhomës së Deputetëve, 9 dhjetor 1928, në *Discorsi del 1928*, Milano, Alpes, 1929, f. 333).

8. Konceptimi i një shteti korporativ

(15) Ne kemi krijuar shtetin e bashkuar të Italisë mos harroni se që nga Perandoria Italia nuk kishte qenë një shtet i bashkuar. Këtu dëshiroj të riafirmoj solemnisht doktrinën tonë të Shtetit. Këtu dëshiroj të riafirmoj pa energji më të dobët, formulën që shpjegova në skala në Milano gjithçka në shtet, asgjë kundër shtetit, asgjë jashtë shtetit. (fjalim para Dhomës së Deputetëve, 26 maj 1927, *Discorsi del 1927*, Milano, Alpes, 1928, f. t57).

(16) Ne jemi, me fjalë të tjera, një shtet i cili kontrollon të gjitha forcat që veprojnë në natyrë. Ne kontrollojmë forcat politike, ne kontrollojmë forcat morale ne kontrollojmë forcat ekonomike, prandaj ne jemi një shtet i korporatës në tërësi. Ne qëndrojmë për një parim të ri në botë, ne qëndrojmë për një antitezë të qartë, kategorike, përfundimtare ndaj botës së demokracisë, plutokracisë, masonerisë së lirë, ndaj botës e cila akoma u përmbahet parimeve themelore të vendosura në 1789. (Fjalimi para Drejtorisë së re Naútionale të Partisë, 7 Prill 1926, në *Discorsi del* 1926, Milano, Alpes, 1927, f. 120).

Ministria e Korporatave nuk është një organ burokratik dhe as nuk dëshiron të ushtrojë funksionet e organizatave sindikale që janë domosdoshmërisht të pavarura, pasi ato synojnë organizimin, përzgjedhjen dhe përmirësimin e anëtarëve të sindikatave. Ministria e Korporatave është një institucion në bazë të të cilit, në qendër dhe jashtë, korporata integrale bëhet një fakt i arritur, ku ekuilibri arrihet midis interesave dhe forcave të botës ekonomike. Një vështrim i tillë është i mundur vetëm brenda sferës së shtetit, sepse vetëm shteti tejkalon interesat e kundërta të grupeve dhe individëve, në funksion të bashkërendimit të tyre për të arritur qëllime më të larta. Arritja e këtyre synimeve përshpejtohet nga fakti se të gjitha organizatat ekonomike, të pranuar, të mbrojtura dhe të mbështetura nga Shteti Ndërmarrjes, ekzistojnë brenda orbitës së Fashizmit; në terma të tjerë, ata e pranojnë konceptimin e Fashizmit në teori dhe në praktikë. (Fjalimi në hapjen e Ministrisë së Korporatave, 31 korrik 1926, në *Diúscorsi del* 1926, Milano, Alpes, 1927, f. 250).

Ne kemi konstituar një shtet Korporativ dhe Fashist, shtetin e shoqërisë kombëtare, një Shtet i cili përqendron, kontrollon, harmonizon dhe zbut interesat e të gjitha klasave shoqërore, të cilat mbrohen në të njëjtën masë. Ndërsa gjatë viteve të regjimit demoliberal, puna e shikonte me diferencë shtetin, ishte, në fakt, jashtë Shtetit dhe kundër shtetit, dhe e konsideronte shtetin një armik të çdo dite dhe çdo ore, nuk ka asnjë puntor Italian sot që nuk kërkon një vend në Korporatën ose federatën e tij, i cili nuk dëshiron të jetë një atom i gjallë i asaj organizate të madhe, të pamasë, të gjallë që është Shteti i Korporatës kombëtare të Fashizmit. (Në përvjetorin e katërt të marshimit në Romë, 28 tetor 1926, në *Discorsi del 1926*, Milano, Alpes, 1927, f. 340).

9. Demokraci

(17) Lufta ishte revolucionare, në kuptim që me rrjedhjen e gjakut ajo zhduku shekullin e Demokracisë, shekullin e numrit, shekullin e shumicave dhe sasive. (Da the pane va it Mondo, in *Tempi della Rivoluzione Fascista*, Milano, Alpes, 1930, p. 37)ú .

(18) Cf. note 13.

(19) Gara: është një ndjenjë dhe jo një realitet; 95%, një ndjenjë. (E.Ludwig, *Bisedime me Musolinin*, Londër, Allen dhe Unwin, 1932, f. 75)

10. Konceptimi i shtetit

(20) Një komb ekziston për aq sa është një popull. Njerëzit ngrihen për aq sa janë të shumtë, punëtorë dhe të rregulluar mirë. Fuqia është

rezultati i këtij parimi të trefishtë. (Asamblesë së Përgjithshme të Partisë, mars, 1929, në *Discorsi del 1929*, Milano, Alpes, 1930, f. 24).

Fashizmi nuk e mohon shtetin; Fashizmi pohon se shoqëria civile, kombëtare ose perandorake, nuk mund të konceptohet përveç nëse është në formën e një Shteti. (*Stab, anti-Slato, Fascismo, in Tempi della Rivoluzione Faúscista*, Milano, Alpes, 1930, p. 94).

Për ne, Kombi është kryesisht shpirt dhe jo vetëm territor. Ka shtete që zotëronin territore të mëdha dhe megjithatë nuk lanë asnjë gjurmë në historinë e njerëzimit. As nuk është çështja e numrit sepse në histori ka pasur Shtete të vogla, mikroskopike, të cilat lanë dokumente të pavdekshme, të paprishshme në art dhe filozofi.

Madhështia e një kombi është përbërësi i të gjitha këtyre virtyteve dhe kushteve. Një komb është i madh kur fuqia e shpirtit përkthehet në realitet. (Fjalim në Napoli, 24 tetor 1922, në *Discorsi della Rivoluzione*, Milano, Alpes, 1928, f. 103). Ne dëshirojmë të bashkojmë kombin brenda Shtetit Sovran, i cili është mbi të gjithë të thatët mund të lejojë të jetë kundër të gjithëve, pasi përfaqëson vazhdimësinë morale të kombit në histori. Pa shtet, nuk ka komb. Ka, thjesht grumbullime njerëzore; subjekt i të gjithë shpërbërjes që historia mund të shkaktojë mbi ta. (Fjalim para Këshillit Kombëtar të Partisë Fashiste, 8 gusht 1924, në *La Nuova Política dell'Italia*, vëll. III; Milano, Alpes, 1928, f. 269).

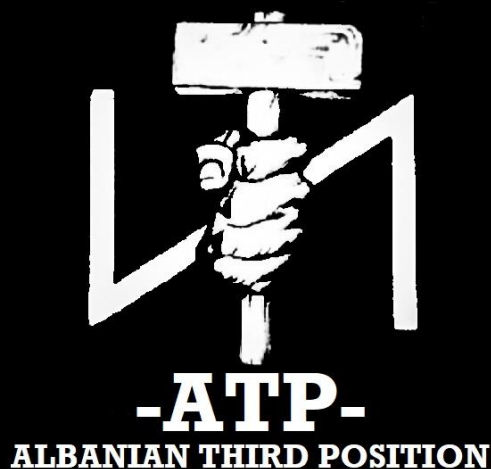
11. Realiteti dinamik

(21) Unë besoj se nëse njerëzit dëshirojnë të jetojnë duhet të zhvillojnë një vullnet për pushtet, përndryshe ata vegjetojnë, jetojnë keq dhe bëhen

pre e njerëzve më të fortë, tek të cilët ky vullnet për pushtet është zhvilluar në një shkallë më të lartë. (Fjalimi në Senat, 28 maj 1926).

(22) Është Fashizmi ai që ka modifikuar karakterin e Italianëve, duke hequr papastërtinë nga shpirtrat tanë, duke na kalitur në të gjitha sakrificat, duke rivendosur aspektin e vërtetë të forcës dhe bukurisë në fytyrën tonë Italiane. (Fjalimi I mbajtur në Pisa, 25 maj 1926, në *Discorsi del 1926*, Milano, Alpes, 1927, f. 193).

Nuk është e pavend për të ilustruar karakterin e brendshëm dhe domethënien e thellë të Levit Fashist. Nuk është thjesht një ceremoni, por një fazë shumë e rëndësishme në sistemin e arsimit dhe përgatitjes integrale të burrave italianë, të cilën revolucioni Fashist e konsideron një nga detyrat themelore të Shtetit: themelore në të vërtetë, sepse nëse Shteti nuk e përmbush këtë detyrë ose në çdo mënyrë pranon ta vendosë atë nën diskutim, Shteti thjesht dhe thjesht humbet të drejtën e tij për të ekzistuar. (Fjalimi para Dhomës së Deputetëve, 28 maj 1928, në *Discorsi del 1928*, Milano, Alpes, 1929, f. 68).

(Benito Mussolini dhe Këmishat e Zeza gjatë marshimit në Romë)

(27–29 tetor 1922)

-A T P-
ALBANIAN THIRD POSITION

© ALBANIAN THIRD POSITION ©

-2021-